

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Голова Вченої ради
факультету іноземних мов
Сулим В.Т.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ

галузі знань	03 Гуманітарні науки
спеціальності	035 Філологія
спеціалізації	035.05 Романські мови та літератури (переклад включно)
освітньої-професійної програми	Французька мова та література
факультету	іноземних мов

Кредитно-модульна система
організації навчального процесу

2017-2018

Вступ до спеціальності. Робоча програма навчальної дисципліни складена на основі освітньо-професійної програми «Французька мова та література», 2016 року.

Розробник: проф. Помірко Р.С.

Програма затверджена на засіданні **кафедри французької філології**

Протокол № 1 від 28 серпня 2017 року.

Завідувач кафедри **французької філології** /проф. Помірко Р.С./
(підпис)

Затверджено рішенням Вченої ради факультету іноземних мов

Протокол № 1 від 29 серпня 2017 р.

1. Опис навчальної дисципліни

(Витяг з робочої програми навчальної дисципліни

“Вступ до спеціальності ”)

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	денна форма навчання
Кількість кредитів, 3	Галузь знань 03 «Гуманітарні науки» <hr/> (шифр, назва)	Нормативна	
Модулів – 2	Спеціальність 035 «Філологія» <hr/> (шифр, назва)	Рік підготовки: 2-й	
Змістових модулів – 10	Спеціалізація 035.05 Романські мови та літератури (переклад включно)		
Курсова робота ---		<i>Семестр</i>	
Загальна кількість годин –90 години		3-й	
		<i>Лекції</i>	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 4	Освітньо-кваліфікаційний рівень: «бакалавр»	20 год.	
		<i>Практичні, семінарські</i>	
		12 год.	
		<i>Лабораторні</i>	
		-- год.	-- год.
		<i>Самостійна робота</i>	
		58 год.	
		ІНДЗ: реферат	
		Вид контролю: іспит	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета .

Завдання

В результаті вивчення даного курсу студент повинен

знати: закономірності розвитку систем вокалізму і консонантизму в пізній латині і особливо фонологічних інновацій галло-романських та іберо-романських мов; вільно орієнтуватися в модифікаціях, які мали місце в граматичній будові народної латини і підготували перехід від синтетизму до аналітизму романської мовної сім'ї; характерні особливості народної латини; орієнтуватися в особливостях галло-романських, іберо-романських та італо-романських мов.

вміти: вирішувати фонетичні та морфологічні завдання; реконструювати старороманські мовні форми; грамотно виконувати лексичний і граматичний аналіз текстів; формулювати самостійні висновки, які стосуються особливостей фонетичного, морфологічного, словотворчого та синтаксичного розвитку романських мов; закріпити засвоєний матеріал практичними вправами усно, письмово (написання рефератів).

3. Програма навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1

Змістовий модуль 1. Поняття Романії. Романські мови та соціолінгвістичні аспекти.

Тема 1. Класифікація романських мов

Тема 2. Проблеми структурної спільності романських мов

Тема 3. Креольські мови на основі французької / іспанської / португальської мов.

Змістовий модуль 2. Проблеми романізації Європи. Теорія походження романських мов.

Тема 4. Романізація Апенінського півострова і характеристика італійських мов.

Тема 5. Романізація Піренейського півострова і характеристика іберійських мов.

Тема 6. Романізація Галії і Дакії і характеристика кельтських і дакійських мов.

Тема 7. Теорія етнічного субстрату Г. Шухардта і фактори диференціації латини.

Тема 8. Теорія полідіалектальної латини Ш. Моля.

Тема 9. Теорія Г. Гребера і роль історичних чинників.

Змістовий модуль 3. Народна латина

Тема 10. Концепція класичної та народної латини.

Тема 11. періодизація народної латини.

Тема 12. Джерела вивчення народної латини

Змістовий модуль 4. Загальнороманський / протороманський період

Тема 13. Розвиток системи голосних в класичній народній латині

Тема 14. Розвиток системи приголосних в класичній народній латині.

Тема 15. Зміни якісної характеристики приголосних. Поява позиційних варіантів майбутніх приголосних фонем. Система народно латинських приголосних.

Тема 16. Фонетичні зміни, пов'язані з розвитком деяких консонантних груп (гемінати, явище протези, епентези, афerezи, апокопи, тощо).

МОДУЛЬ 2

Змістовий модуль 5. Аналітичні тенденції розвитку граматичної будови.

Тема 17. Іменникові форми: поляризація чоловічий / жіночий рід в іменникових відмінках (1, 4, 2). Розподіл середнього роду між чоловічим та жіночим.

Тема 18. Відмінювання у західнороманських та східнороманських мовних групах.

Тема 19. Аналітизм романського іменника: артикль як виразник граматичної характеристики іменника, синтагматизм граматичного оформлення іменникової групи.

Змістовий модуль 6. Утворення прикметників у пізній латині. Зміни в області різних розрядів займенників.

Тема 20. Аналітичний спосіб утворення прикметників (ступені порівняння).

Типологічна спільність системи прикметників у романських мовах. Розвиток аналітичного способу утворення ступенів порівняння прикметників.

Тема 21. Загальнороманська генетична основа системи займенників та особливості її реалізації в окремих романських мовах..

Змістовий модуль 7. Дієслівні форми

Тема 22. Зміни в системі часових форм індикатива і кон'юнктива. Пізня латина і часові форми.

Тема 23. Зникнення паралелізму інфекта та перфекта. Силні та слабкі перфекти. Уніфікація деяких дієслівних парадигм.

Тема 24. Описові конструкції з дієсловом *habere / volere*. Шляхи їх подальшої граматикизації. Зміни у відмінюванні так званих неправильних дієслів: *posse / potere*, тощо. Спрощення у пізній латині безособових форм дієслова, прислівникових форм та деяких розрядів інфінітива.

Тема 25. Типологічна одноплановість загальнороманської системи дієслівних часів активного і пасивного стану. Індивідуальні риси окремих романських мов.

Змістовий модуль 8. Лексика і словотвір народної латини. Синтаксис словосполучення та речення

Тема 26. Стилїстичний перерозподіл лексики у пізній латині. Перевага просторічних слів над їх літературними синонімами.

Тема 27. Зміни в семантиці слів у народній латині (метафора, метонімія, синекдоха, тощо.)

Тема 28. Десемантизація зменшувальних суфіксальних форм. Адстрат, суперстрат як джерела поповнення словника пізньої латини. Історичні контакти з іншими народами.

Тема 29. Оформлення словосполучення як єдиного синтаксичного цілого. Романські мови і синтаксис.

Тема 30. Гіпотаксис і паратаксис в пізній латині. Зміна абсолютних зворотів підрядними реченнями в різних романських мовах.

Змістовий модуль 9. Основна характеристика іберо-романських, італо-романських та дакійсько-романських мов.

Тема 31. Вокалізм / консонантизм. Граматична будова, лексика.

Змістовий модуль 10. Огляд історії романського мовознавства.

Тема 32. Трактат Данте «Про народне красномовство». Перша спроба класифікації романських мов.

Тема 33. Нормування мов у XVI-XVII століттях. Лінгвістичні дослідження XVIII – поч. XIX століття.

Тема 34. Порівняльне історичне мовознавство XIX століття. Граматика Ф.Діца.

Тема 35. Розвиток романського мовознавства на початку і в середині XX століття. Лінгвістична географія. Школа Ф.де Сосюра.

Тема 36. Романське мовознавство в Україні та в Росії.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	Денна форма						Заочна форма						
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі					
		л	п	лаб	інд	ср		л	п	лаб	інд	ср	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
МОДУЛЬ 1													
Змістовий модуль 1. Поняття Романії. Романські мови та соціолінгвістичні аспекти.													
Тема 1. Класифікація романських мов	1	1											
Тема 2. Проблеми структурної спільності романських мов	1	1											
Тема 3. Креольські мови на основі французької / іспанської / португальської мов.	3	1				2							
Разом – за змістовий модуль 1	5	3				2							
Змістовий модуль 2. Проблеми романізації Європи. Теорія походження романських мов.													
Тема 4. Романізація Апенінського півострова і характеристика італійських мов.	2					2							
Тема 5. Романізація Піренейського півострова і характеристика іберійських мов.	1	1											
Тема 6. Романізація Галії і Дакії і характеристика кельтських і дакійських мов.	2					2							

епентези, афери, апокопи, тощо).													
Разом – за змістовий модуль 4	13	1	4			8							
Разом за модуль 1	36	10	6			20							
МОДУЛЬ 2													
Змістовий модуль 5. Аналітичні тенденції розвитку граматичної будови.													
Тема 17 . Іменникові форми: поляризація чоловічий / жіночий рід в іменникових відмінках (1, 4, 2). Розподіл середнього роду між чоловічим та жіночим.	2					2							
Тема 18. Відмінювання у західнороманських та східнороманських мовних групах.	2	2											
Тема 19. Аналітизм романського іменника: артикль як виразник граматичної характеристики іменника, синтагматизм граматичного оформлення іменникової групи.	2					2							
Разом – за змістовий модуль 5	6	2				4							
Змістовий модуль 6. Утворення прикметників у пізній латині. Зміни в області різних розрядів займенників.													
Тема 20. Аналітичний спосіб утворення прикметників (ступені порівняння). Типологічна спільність системи прикметників у романських мовах. Розвиток аналітичного способу утворення ступенів порівняння прикметників.	4	2				2							

Тема 21. Загальнороманська генетична основа системи займенників та особливості її реалізації в окремих романських мовах..	2					2						
Разом – за змістовий модуль 6	6	2				4						
Змістовий модуль 7. Дієслівні форми												
Тема 22. Зміни в системі часових форм індикатива і кон'юнктива. Пізня латина і часові форми.	4	2				2						
Тема 23. Зникнення паралелізму інфекта та перфекта. Силні та слабкі перфекти. Уніфікація деяких дієслівних парадигм.	4		2			2						
Тема 24. Описові конструкції з дієсловом <i>habere</i> / <i>volere</i> . Шляхи їх подальшої граматикалізації. Зміни у відмінюванні так званих неправильних дієслів: <i>posse</i> / <i>potere</i> , тощо. Спрощення у пізній латині безособових форм дієслова, прислівникових форм та деяких розрядів інфінітива.	2					2						
Тема 25. Типологічна одноплановість загальнороманської системи дієслівних часів активного і пасивного стану. Індивідуальні риси окремих романських мов.	2					2						
Разом – за змістовий модуль 7	12	2	2			8						

Змістовий модуль 10. Огляд історії романського мовознавства.												
Тема 32. Трактат Данте «Про народне красномовство». Перша спроба класифікації романських мов.	4						4					
Тема 33. Нормування мов у XVI-XVII століттях. Лінгвістичні дослідження XVIII – поч. XIX століття.	5	1	2				2					
Тема 34. Порівняльне історичне мовознавство XIX століття. Граматика Ф.Діца.	2						2					
Тема 35. Розвиток романського мовознавства на початку і в середині XX століття. Лінгвістична географія. Школа Ф.де Сосюра.	2						2					
Тема 36. Романське мовознавство в Україні та в Росії.	4						4					
Разом – за змістовий модуль 10	17	1	2				14					
Разом за модуль 2	54	10	6				38					
Разом годин	90	20	12				58					

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Розвиток системи голосних в класичній народній латині	2
2.	Розвиток системи приголосних в класичній народній латині.	2
3.	Фонетичні зміни, пов'язані з розвитком деяких консонантних груп (гемінати, явище протези, епентези, аферези, апокопи, тощо)	2
4.	Зникнення паралелізму інфекта та перфекта. Силні та слабкі перфекти. Уніфікація деяких дієслівних парадигм.	2
5.	Зміни в семантиці слів у народній латині (метафора, метонімія, синекдоха, тощо.)	2
6.	Десемантизація зменшувальних суфіксальних форм. Адстрат, суперстрат як джерела поповнення словника пізньої латини. Історичні контакти з іншими народами.	1
7.	Основна характеристика іберо-романських, італо-романських та дакійсько-романських мов. Вокалізм / консонантизм. Граматична будова, лексика	1
	Разом	12

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Число романських мов і проблема їх класифікації.	2
2.	Романські креольські мови	2
3.	Романізація Апенінського півострова і характеристика італійських мов.	2
4.	Романізація Піренейського півострова і характеристика іберійських мов.	2
5.	Романізація Галії і Дакії і характеристика кельтських і дакійських мов.	2
6.	Теорія етнічного субстрату Г. Шухардта і фактори диференціації латини.	2
7.	Теорія полідіалектальної латини Ш. Моля.	2
8.	Теорія Г. Гребера і роль історичних чинників.	2
9.	Особливості класичної та народної латини	2
10.	Джерела дослідження народної латини	2
11.	Вокалізм народної латини	2
12.	Консонантизм народної латини	2
13.	Розвиток граматичної структури народної латини в романських мовах: граматичні категорії іменника: рід, число, відмінок	2
14.	Детермінанти іменника. Артиклі.	2
15.	Граматичні категорії пркметника: рід, число, ступені порівняння	2
16.	Загальнороманська генетична основа системи займенників та особливості її реалізації в окремих романських мовах..	2
17.	Часові форми кон'юнктив та індикатив.	2
18.	Перфекти. Уніфікація дієслівних парадигм.	2
19.	Правильні, неправильні дієслова. Спрощення у пізній латині безособових форм дієслова, прислівникових форм та деяких розрядів інфінітивів.	2
20.	Активний й пасивний стан дієслова.	2
21.	Розвиток лексики народної латини, порівняльна характеристика словникового складу романських мов.	2
22.	Зміни в семантиці слів у народній латині	2
23.	Десемантизація зменшувальних суфіксальних форм	2
24.	Оформлення словосполучення як єдиного синтаксичного цілого. Романські мови і синтаксис.	2
25.	Трактат Данте «Про народне красномовство». Перша спроба класифікації романських мов	2
26.	Нормування мов у XVI-XVII століттях. Лінгвістичні дослідження XVIII – поч. XIX століття.	2
27.	Політичні та культурні умови появи перших граматик	2
28.	Порівняльно-історичний метод у романському мовознавстві. Лінгвістичні школи.	2
29.	Романське мовознавство в Україні та в Росії.	2
	Разом	58

7. Індивідуальне навчально - дослідне завдання

Теми рефератів:

1. Проблеми класифікації романських мов
2. Проблеми мовного субстрату та його роль в розвитку романських мов
3. Концепції народної / вульгарної / латині у мовознавстві
4. Процес латинізації Італії.
5. Проблема єдності й діалектальної диференціації народної латині та їх вплив на процес утворення романських мов.
6. Розвиток аналітичних граматичних форм у післякласичній та пізній латині в системі відміни іменників та дієслів.
7. Фонетичні зміни в системі голосних в пізній латині та їх відображення на розвиток романських мов.
8. Фонетичні зміни в системі приголосних в пізній латині та їх відображення на розвиток романських мов.
9. Лексикальна диференціація романізованих територій
10. Зміни в пізній латинській словотвірній системі та їх відображення в романських мовах
11. Виникнення та розвиток романського мовознавства в першій половині XIX сторіччя. Ф. Діц, його роботи та їх значення.
12. Розвиток романського мовознавства та романістичні наукові школи
13. Лінгвістична географія як метод вивчення діалектів і її значення для загального мовознавства
14. Джерела дослідження народної латині
15. Грецькі, арабські та германські елементи, їх значення у розвитку романських мов і народної латині
16. Загальна характеристика мов італіків (італійських мов)
17. Класифікація романських мов за принципом структурної побудови
18. Етимологічних дублетів
19. Реконструкція речення в народній латині
20. Латинський «культурний» суперстрат

7.1 Інструктивно-методичні вказівки до самостійної роботи над есе та анотаціями.

За однією з обраних тем студент виконує письмовий друкований реферат **іспанською** мовою обсягом 300-350 слів. Основою для написання слугують базова, додаткова література, а також Інтернет джерела. До реферату додаються сторінки копій джерел із вказівкою на видання.

Максимальна кількість балів 20.

Критерії оцінювання:

- а) змістове наповнення і повнота висвітлення теми;
- б) аналіз конкретного мовного матеріалу;
- в) порівняльно-зіставний аналіз мовного матеріалу різних романських ареалів мов, а також ряду інших індоєвропейських мовних сімей;
- г) структурне та графічне оформлення;

8. Методи контролю

Контроль виконання навчального плану проводиться методом модульного тестування, оцінювання реферативних робіт, виступів на семінарах та усної відповіді на іспиті за 100 бальною шкалою у семестр.

У першому семестрі проводиться письмово-усний (комбінований) іспит.

9. Розподіл балів, що присвоюється студентам

Приклад розподілу балів, які отримують студенти (для екзамену)

Поточне тестування та самостійна робота										Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Змістовий модуль 1,2...			Змістовий модуль 5, 6, 7			Змістовий модуль 8, 9,10			Самостійна робота	письмово-усний (комбінован.) (25+25)	
T1	T2..	T 16	T17	T18...	T25	T 26	T 27..	T 36	практичні	50	100
									10		

T1, T2 ... T36 – теми змістових модулів

Оцінювання знань студента здійснюється за 100-бальною шкалою (для екзаменів і заліків).

- максимальна кількість балів при оцінюванні знань студентів з дисципліни, яка завершується екзаменом, становить за поточну успішність 50 балів, на екзамені – 50 балів;
- при оформленні документів за екзаменаційну сесію використовується таблиця відповідності оцінювання знань студентів за різними системами.

Шкала оцінювання: Університету , національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка ECTS	Визначення	За національною шкалою	
			Екзаменаційна оцінка, оцінка з диференційованого заліку	Залік
90 – 100	A	<i>Відмінно</i>	<i>Відмінно</i>	<i>Зараховано</i>
81-89	B	<i>Дуже добре</i>	<i>Добре</i>	
71-80	C	<i>Добре</i>		
61-70	D	<i>Задовільно</i>	<i>Задовільно</i>	
51-60	E	<i>Достатньо</i>		
0-50	FX	<i>Незадовільно (можливе повторне складання за талоном №2)</i>	<i>Незадовільно</i>	<i>Незараховано</i>

0	F	Незадовільно <i>(обов'язкове повторне вивчення курсу, якщо отримано оцінку „Незадовільно” за талоном №К)</i>	Незадовільно	Незараховано
---	---	--	---------------------	---------------------

10. Методичне забезпечення

1. Алисова Т.Б., Репина Т.А., Таривердиева М.А. Введение в романскую филологию. М., 1987
2. Гак В.Г. Введение во французскую филологию. М.: Просвещение, 1986. 184с.

11. Рекомендована література

Базова

1. Йордан Й. Романское языкознание: Историческое развитие, течения, методы. М.: Прогресс, 1971. 619с.
2. Сергиевский М.В. Введение в романское языкознание. М., 1952. 280с.
3. Сергиевский М.В. История французского языка. М., 1947. 279с.

Допоміжна

1. Бородина М.А. Сравнительно-сопоставительная грамматика романских языков: Ретороманская подгруппа. Л.: Наука, 1973. 124с.
2. Васильева-Шведе О.К. Испанистика в СССР и актуальные проблемы испанской филологии. Л., 1974.
3. Гурычева М.С. Народная латынь. М., 1964. 208с.
4. Катагощина Н.А., Вольф Е.М. Сравнительно-сопоставительная грамматика романских языков: иберо-романская подгруппа. М.: Наука, 1968. 256с.

12. Інформаційні ресурси

Інтернет джерела.

Друковані видання латиноамериканських видавництв.

13.1.Зразки модульних завдань

Завдання № 1

1. Дайте визначення романських мов і назвіть їх класифікації.
2. Скільки родів іменників було в класичній і народній латині?
3. Провідмінійте дієслово *audire* в present.
4. Які мови функціонують на Іберійському півострові.
Дати характеристику.

Завдання № 2

1. Дайте визначення креольських мов. Де вони розповсюдженні? Дати приклади.
2. Що символізують дати: *197р. д.н.е., 43,49 р. д.н.е., 753 р. д.н.е.*
3. Вказати закінчення третьої конотації. Дати приклади.
4. Провідмініняйте дієслово *audire* в present.

Завдання № 3

1. Які мови називають креольськими? Дати їх характеристику і розповсюдження.
2. Назвати дублети від латинських етимонів: *clavicula, hospitale, fabrica, liberare, fragile, Augustum.*
3. Які події символізують наступні дати: *509 р. д.н.е., 53р. д.н.е., 58-50 р. д.н.е., 15 р. д.н.е., 106-124 р. д.н.е.*
4. Які голосні не зазнали змін в народній латині?

Завдання № 4

1. Які мови називаються креольськими? Дати характеристику і їх розповсюдження.
2. Назвати дублети від латинських етимонів: *coagulare, flama, cathedra, causa, hospitale, cadencia.*
3. Які події символізують наступні дати: *390 р. д.н.е., 312р. д.н.е., 616-509р. д.н.е., 146р. д.н.е., 43-49р. д.н.е.*
4. Які голосні не зазнали змін в народній латині?

Завдання № 5

1. Прокоментуйте вислів: *Petrus Paulum verberat.*
2. Які перфекти є слабкими, а які сильними в наступних прикладах:

<i>Vidi</i>	<i>Fui</i>	<i>Fuimus</i>
<i>Vidisti</i>	<i>Fuisti</i>	<i>Fuistis</i>
<i>Vidit</i>	<i>Fuít</i>	<i>Fuerunt</i>
3. Відшукайте народні форми слів від *liberare, fabrica, Augustum, computare, clavicula.*
4. В чому полягає різниця між галло-романською та іберо-романською мовами?

Завдання № 6

1. Прокоментуйте вислів: *Paulum verberat Petrus.*
2. Прокоментуйте конструкцію: *cantare habeo.*
3. Відшукайте етимологічну форму наступних слів: *compter, frêle, cadence, forge, août.*

4. В чому полягає різниця між галло-романською та іберо-романською мовами?

Завдання № 7

1. Дати французький варіант латинського слова *avicellum* і його семантику.
2. Які з цих слів належать до народної латини, і які до класичної: *sol/soliculum, edere/comedere, cor/coratione(m), caelum/celu, lapis/petra*.
3. Яка етимологія французького слова *abeille*, а також *savoir, avoir, bellum, mirra*
4. Який образний процес лежить в переосмисленні слів *testa, rostrum, gurges*.

Завдання № 8

1. Утворити класичні форми слів від народно-латинських: *oricla, vinia, masclus, calda, vetlus, viridis, pessica, mesa*.
2. Дати переклад наступних слів: *mālum/mālum, ōs/ōs, lēvis/lēvis, vēnit/ vēnit, pōpulus/pōpulus, fūgit/ fūgit*.
3. Які системи голосних утворились в Західній, Південно-Західній і Східній Романії. Назвати їх.
4. Які голосні піддалися спонтанній дифтонгізації?

Завдання № 9

1. Дати іспанську форму наступних слів: *folia, factu, pectu, filiu, pluvia, auricula*.
2. Який фонетичний процес мов місце в наступних словах: *arbore, carcere, locate, anima*: а. Дисиміляція б. Асиміляція с. Апокопа d. Метатеза.
3. Який процес відбувся у словах: *stella- estella; aurum- oro; femina- hembra*.
4. До якого субстрату належать наступні терміни: *caballus, carrus, cāmisiā, rūsca, cervisia*.

Завдання № 10

1. Дати переклад наступних прізвищ: *Brutus, Capito, Calvus, Claudius, Cocles, Flaccus, Maso, Plautius*, і повну назву *Ap(p), D, M, Q, Ti(b)*. Що означає суфікс *-ius*? Пояснити назви: *Torcatus, Recensioz*.
2. Дати зменшувальні форми від латинських класичних термінів: *auris, soe, agnus, genus, spatha*. Що означали терміни: *domus, aedes, villa, casa*.
3. Як відбувалося руйнування латинської відмінкової системи?
4. Ступені порівняння прикметників в класичній та народній латині.

Завдання № 11

1. Назвати основні періоди розвитку латини і охарактеризувати кожен

з них. Дати приклади пам'яток.

2. Які з перелічених форм були відкинуті в народній латині: *cruor, equus, terra, dorsum, ederelesse, omnis, pulcher, validus, sanguis, ager, campus, bucca*.
3. Чим викликана реконструкція речення в народній латині?
4. Яка конютація була найстійкішою в народній латині? Назвати закінчення інфінітивів, конютацій.

Завдання № 12

1. Охарактеризувати латинську конструкцію *cantake habeo* в романських мовах.
2. Вказати які перфекти з наступних є сильні та слабкі. Дати визначення.

<u>Vidare</u>		<u>Dormire</u>		<u>Venire</u>	
<i>Vidi</i>	<i>Vidimus</i>	<i>Dormivi</i>	<i>Dormivimus</i>	<i>Veni</i>	<i>Venimus</i>
<i>Vidisti</i>	<i>Vsdistis</i>	<i>Dormivisti</i>	<i>Dormivistis</i>	<i>Venisti</i>	<i>Venistis</i>
<i>Vidit</i>	<i>Viderunt</i>	<i>Dormivit</i>	<i>Dormiverunt</i>	<i>Venit</i>	<i>Venierunt</i>

3. Дати визначення субстрату, суперстрату, і адстрату. Проілюструвати прикладами.
4. Який був розвиток класичних голосних фонем у народній Латині: $\bar{e}$ $\bar{i}$, $\bar{o}$ $\bar{y}$, дифтонгів $\ae$, $\ae$ ou .

Завдання № 13

1. У яких романських мовах є постпозиція артикля і чи він відмінюється?
2. Який принцип покладено в основу майбутнього часу в східних романських мовах (румунській і молдавській)?
3. Яким способом утворено дієслівний складний присудок в західних і східних романських мовах?
4. Від якого відмінка успадковано категорію множини в романських мовах?

Завдання № 14

1. Від якого відмінка успадкована форма множини в італійській / румунській / молдавській мовах? Дати приклади.
2. Яка романська мова є перехідною між галло-романськими та іберо-романськими мовами? Чому? Дати приклади.
3. Які романські мови не успадкували принцип узгодження часів?
4. Як розвинулись латинські голосні в народній Латині: $\check{e}$, $\ae$, $\acute{e}$, $\ae$, $\check{y}$, $\bar{y}$, $\bar{i}$.

Завдання № 15

1. Який субстрат вплинув на аспірацію початкового *-f* в одній з романських мов? Дати приклади.
2. У якій романській мові мала місце вокалізація приголосної в

консонантних групах *pl-, bl-, fl-, cl-*, і в якій відбулася палаталізація консонантних груп?

3. Яка романська мова вирізняється подвійними приголосними і який їх функціональний статус?
4. Яким був розвиток латинських слів у французькій, іспанській та італійській мовах: *vita, sapere, apicula, nuda, cattus, clave*.

Завдання № 16

1. У якій романській мові зник сонорний приголосний *-r-* в інтервокальній позиції. (У якому діалекті, який став основою літературної мови?) Дати приклади.
2. У якій романській мові зникнули інтервокальні *-e, -n*. Дати приклади.
3. У якій романській мові апокопа кінцевих голосних збільшила кількість консонантних закінчень. Дати приклади.
4. У якому столітті замовкає вимова кінцевих *-s* і *-t*, що вони символізують, і в якій мові це мало місце?

Завдання № 17

1. Яка позиція слова є найстійкішою? Дати визначення апокопи, синкопи, афери, асиміляції, дисиміляції, метатези. Дати приклади.
2. Дати характеристику відмінків і розподілення іменників за родами в класичній і народній латині.
3. Як розвивалося протетичне *e-* в романських мовах. Дати приклади.
4. Назвіть декілька іменників середнього роду і яким був їх розвиток у народній латині?